

Rzekotka
kaskogłowa



Sobota, 29 lutego

Międzynarodowy

Dzień Żaby

w Warszawskim ZOO



29 LUTEGO 2020 R. NR 2/2020(4)

Drzewołaz
żółtopasy



Czy wiecie, że...

Żaba jest zwierzęciem często pojawiającym się w literaturze, sztuce, sporcie, przysłowkach, stanowi symbol, a nawet pojawia się na znakach państwowych?

- Ezop pisał tak: „Chciały żaby króla, dostały bociana”
- Terry Pratchett: „Naprawdę zadziwiające. Żaba przemieniona magicznie w żabę. Cudowne”; Kolor magii.
- Adam Asnyk: „Żaby, jak to wiadomo, lubią siedzieć w bagnie; choć która zeń wyskoczy, zaraz wracać pragnie”; Żaby.
- Adam Mickiewicz: „Każdy ma swoją żabę, co przed nim ucieka i swojego zajaca, którego się boi”; Zajac i żaba, oraz: „Żadne żaby nie grają tak pięknie jak polskie”; Pan Tadeusz, księga VIII.

Drzewołaz
skoczny



Na ostatniej stronie „Kuriera ZOO”
- zobaczycie w herbie żabę
- dowiedziecie się co łączy żaby i festiwal filmowy
- odkryjecie tajemnice żaby i ropuchy
w specjalnej rysownicy

W tym numerze „Kuriera ZOO” rozmawiamy z Olgą Pofelską pracownikiem Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego:

Jakie są Twoje ulubione płazy?

Z wszystkich płazów najpiękniejsze dla mnie są drzewołazy, na ekspozycji są trzy, a w ogrodzie w ogóle mamy 8 gatunków z czego część jest na zapleczu. Czasem je wymieniamy – robimy rotacje.

Drzewołazy to zabójczo piękne płazy...

Tak, gruczoły na skórze wszystkich drzewołazów mogą wytwarzać truciznę, ale to wytwarzanie zależy od diety, która musi być naturalna, oparta na

specyficznych bezkręgowcach. Głównie są to roztocza i mrówki występujące tylko w lasach Ameryki Południowej. My podajemy naszym drzewołazom głównie świerszcze, muchy, mszyce, czyli wszystko to co jest małe, ale hodowane w kontrolowanych warunkach. A to sprawia, że nie ma odpowiednich składników do produkcji trucizny. W związku z tym zwierzęta te są bezbronne, ale nadal piękne i kolorowe i wciąż udają, że mogą być trujące.

W dalszej części wywiadu na stronach 2-3:

- dowiedziecie się kim są Babette, Blanche, Carole i Christine
- poznacie żabich mistrzów ubijania piany
- przenikniecie w świat płaziej szarańczy

Drzewołaz
złoty



Olga Pofelska, pracownik Warszawskiego ZOO:

Kochajmy płazy!

To bardzo

pożyteczne

zwierzątka!



Olga Pofelska pracuje w naszym ZOO 11 lat.

Ile w Polsce jest gatunków płazów?

W Polsce żyje 18 gatunków płazów. 13 bezogonowych, a wśród nich 6 żab właściwych oraz 5 ogoniastych. Wszystkie są pod ochroną.

Pomówmy jednak o mieszkańcach naszego ZOO. Opowiedz coś o kurczaku górskim, cieszącym się chyba dużym zainteresowaniem, bo określenie żaby słowem „kurczak” jest niespotykane...

Kurczaki zostały z wielu względów wybrane na ekspozycję, oczywiście nie dla nazwy, chociaż faktycznie jest niezwykła. Najczęściej używana jest dla nich nazwa „żaba gigant”. Kurczak górski pochodzi od tłumaczenia „mountain chicken frog”. Na ekspozycji mamy 4 samice: Babette, Blanche, Carole i Cristine. Żaby pojawiły się dlatego, że chcieliśmy pokazać piękno i różnorodność świata płazów. Od małych drzewołazów do największych przedstawicieli. I dlatego ta jedna z największych żab na świecie pojawiła się w zestawieniu z jedną z największych ropuch na świecie, która siedzi obok, czyli ropuchą aga.

Kurczaki są także niezwykłe pod względem rozrodu, bo w odróżnieniu od innych żab nie rozmnażają się w wodzie. Samce wykopują w ziemi norę, przyciągają do niej samiczkę. Po miłosnych zalotach samiczka produkuje płyn, który samiec tylnymi łapami zamienia w pianę. Ten proces ubijania trwać może 9 do 14 godzin. I do tak przygotowanej piany samica składa jaja, potem rozwijają się tam kijanki, które kiedy podrosną – wypływają. Oczywiście ta piana co jakiś czas jest odnawiana. W naturze takie gniazdo jest dobrze schowane.

Bardzo ważnym argumentem przemawiającym za wyborem kurczaka na ekspozycję było to, że jest to jeden z najbardziej zagrożonych gatunków. Ten gatunek ginie. Obecnie ma status CR czyli krytycznie zagrożony i jest objęty programem ochrony EEP, mającym swojego koordynatora.

Co jest przyczyną takiej zagłady kurczaków górskich?

Przyczyn jest kilka, zmiany w naturze: wycinanie lasów i zarośli pod uprawy, erupcje wulkanów zanieczyszczające środowisko, polowania dla mięsa, choroby. Biorąc pod uwagę to, że jest to gatunek endemiczny, występujący tylko na dwóch wyspach karaibskich: Dominika i Montserrat sytuacja jest bardzo poważna. Naukowcy uważają, że od 1995 roku populacja żab gigantów zmniejszyła się o ponad 80%.

Czy to prawda, że ropucha aga słynie z żarłoczości?

Tak, aga to zwierzę stworzone do jedzenia! Ropucha, która nieomal w połowie się otwiera, jest w stanie zjeść

ogromną ofiarę, np. wielkości chomika czy ptaszka.

Praktycznie wszystkie płazy kierują się wzrokiem, ponieważ są drapieżnikami. Interesują się tylko poruszającą się ofiarą. Ale agi jedzą także martwe ofiary, w związku z tym kierują się węchem. Przy czym nadal musi to być pokarm mięsny. Agi nie polują z głodu, one po prostu tak mają: jedzą, jedzą, jedzą, a że chodzą bardzo dużo (jest to gatunek nieomal wędrowny) pojedynczo lub grupowo i wyzerają wszystko co spotykają na swojej drodze są porównywane do szarańczy. To taka płazia szarańcza.

A jaka jest długość życia agi?

Około 10-15 lat. W naturze zwykle mniej. Choć mają oczywiście naturalnych wrogów, większość zwierząt wie, że lepiej je omijać. Są silnie toksyczne i stosunkowo silne jak na stworki takich gabarytów. Niestety ostrzeżenia te nie zniechęcają ludzi.

Ropuchy są znane ze swoich sposobów obrony...

Tak, agi mają duże paratydy, czyli jadowe gruczoły przyuszne z których wydobywa się mlecznobiała, silnie toksyczna substancja. Ich skóra jest sucha i szorstka, pokryta brodawkami, częściowo ostro zakończonymi. Kiedy są wystraszone nadymają się, stają na tylnych nogach i starają się wyglądać na większe.

Jak byś opisała rzekotki?

Pulchne kuleczki z chwytnymi łapkami. Potrafią przytrzymać sobie jedzenie i zachować na później. Prezentowane u nas gatunki wybraliśmy ze względu na wygląd. Są mniej więcej tego samego kształtu, ale mają różne kolory.

Rzekotki żabie są całe niebiesko-biało-czarne i w refleksach, kiedy słońce pada na liście są praktycznie niewidoczne. Zamieszkują zbiornik wspólnie z rzekotkami kaskogłowymi: czarno-brązowo-zielonymi, które pomimo czerwonych kropeczek, również potrafią wtopić się w otoczenie.

Rzekotki szmaragdowe są nieco większym gatunkiem, dlatego mieszkają w innym miejscu. Ich wiecznie uśmiechnięte mordki sprawiają, że nie mogło ich zabraknąć w naszej kolekcji.

A co jest w menu naszych płazów?

Wszystkie płazy są drapieżnikami, żywią się bezkręgowcami, a częstotliwość podawania pokarmu jest różna. Pewnym standardem są nieparzyste dni tygodnia. Ponadto codziennie karmimy młode osobniki, natomiast dorosłe nieco rzadziej. Bardzo ważne jest aby nie dopuścić do otyśnięcia, dlatego podajemy naszym podopiecznym ruchliwy pokarm aby trochę się wysiliły podczas polowania.



Kurczak górski inaczej żaba gigant.

Skąd u Ciebie taka miłość do żab?

Na początku to trochę przypadek, a potem rosnąca fascynacja wiążąca się ze zdobywaniem wiedzy na temat tej niesamowitej rodziny płazów. To zachwycająca gałąź terrarystyki, bardzo odbiegająca od całej reszty, oszałamiająco różnorodna. Potem w pracy pojawiły się pierwsze sukcesy hodowlane, a co za tym idzie ogromna satysfakcja.

Wspominałaś wcześniej, że na plecach także macie bogatą kolekcję płazów w tym żab...?

Tak i czasem wymieniamy niektóre gatunki, przenosząc je na ekspozycję. Jednak trzeba pamiętać, że płazy, oprócz ag nie lubią przenoszenia, nie lubią nowych wyzwań, żaby lubią wiedzieć, że tu jest ten listek, tu jest ta roślinka i tu jest bezpiecznie. Kiedy im się to zmienia – to zmienia im się cały świat. Muszą od nowa przyzwyczajać się do wszystkiego, dlatego powoli poznają nowe otoczenie, nie pokazują się tak chętnie, a to i dla nas nie jest dobre, bo trudniej nam kontrolować ich stan fizyczny.

Czy stosujecie treningi medyczne?

Medyczne nie, ale trochę podobny efekt daje karmienie pęsetą. Więcej u żab się nie da zrobić, jest ich za dużo, trzeba mieć więcej czasu.

Czy rozmnażanie płazów jest trudne?

Płazy muszą mieć odpowiednie warunki życiowe, najważniejszymi czynnikami są temperatura i wilgotność. Czynniki te mają bardzo szeroki zakres kiedy płazy, a w tym żaby mogą dobrze funkcjonować, ale wąski jeśli mają się rozmnażać. Więc trzeba utrafić. Gdy gatunków jest dużo, to jest trudne, bo oprócz wiedzy i umiejętności potrzebne jest też trochę szczęścia.

Ważne jest też zachowanie odpowiedniego stosunku samców do samic. No i musi być chemia pomiędzy zwierzakami. Potem kiedy pojawi się skrzek trzeba go odpowiednio inkubować, a później odchować kijanki. I to jest właśnie najtrudniejsze. Odchowanie kijanek to dopiero jest sukces hodowlany. Pozostaje jeszcze odchów maleńkich żabek, ale zazwyczaj to małe głodomory, więc chętnie przyjmują pokarm od pierwszych dni.

Dlaczego akurat proces wymierania tak bardzo dotyczy płazów?

Płazy są bardzo wymagające siedliskowo i trudno jest im się przystosować do koegzystowania z ludźmi. Oczywiście to też się zdarza, co nawet widać u nas, kiedy na chodniku spotkamy żabę.

Generalnie płazy mają bardzo duży problem i są taką grupą zwierząt, która cierpi z każdej strony, jest ich coraz mniej.

Płazy są często gatunkami endemicznymi, czyli

chwilą, że teraz sama stała się szkodnikiem w niektórych rejonach.

Natomiast zjawisko przyspieszonego spadku liczebności populacji płazów i wymierania gatunków jest obserwowane od lat końca XX wieku na całym świecie. Przyczyn jest wiele: utrata siedlisk, w których występują płazy, nasilone promieniowanie ultrafioletowe, zanieczyszczenie środowiska, ocieplenie klimatu, nadmierną eksploatację populacji przez czło-

dlatego na ich życie i przeżycie mają wpływ zarówno skład chemiczny wód, jak i zmiany w środowisku lądowym.

Przyrodnicy wręcz uważają, że tam gdzie występują płazy – tam zanieczyszczenie środowiska jest niewielkie. Jeśli płazy znikają, to oznacza, że w środowisku dzieje się coś złego.

Płazy są także mało mobilne, jeśli zniszczy się ich środowisko, raczej nie przeniosą się gdzieś indziej...

Siedliska płazów są często rozdzielone drogami czy trasami szybkiego ruchu, co dla migrujących płazów jest ogromną przeszkodą.

Przerażające jest tempo wymierania płazów. Jest ono większe niż jakiegokolwiek innej dużej grupy taksonomicznej. Zjawisko to zostało nawet nazwane: WSPÓŁCZESNYM WYMIERANIEM PŁAZÓW.

IUCN (Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody) uznała płazy na za najbardziej zagrożoną dużą grupę taksonomiczną zwierząt, zagrożonych jest 41% gatunków płazów (1).

Dlaczego płazy są takie ważne w przyrodzie?

- Jako drapieżniki odżywiają się głównie owadami, które stanowią do 70% ich diety. Zjadają np. komary i ich larwy, stonkę ziemniaczaną (np. jedna ropucha szara potrafi zjeść w sezonie około 2 kg tych chrząszczy).

• Kijanki płazów zjadają różnego rodzaju pokarm pochodzenia roślinnego i bakteryjnego, przyczyniają się do oczyszczania wody w zbiorniku.

• Płazy stanowią też ogniwo w łańcuchu pokarmowym wielu zwierząt, np. zaskrońca, żmii, różnych ptaków, ryb, etc. (2)

Czyli zdecydowanie powinniśmy kochać płazy?

Oczywiście, te bardzo pożyteczne zwierzaki powinny cieszyć się naszą sympatią, a przede wszystkim są niezbędne dla zachowania równowagi ekosystemu.

Źródło:

- 1.<http://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C29368%2Cprzyrodnik-płazy-masowo-wymieraja-dzieje-sie-na-naszyc-oczach.html>
- 2.<https://czlowiekiprzyroda.eu/plazy-polski-przewodnik-terenowy/znaczenie-plazow>

Rzekotka żabia (z lewej) i rzekotka kaskogłowa.



Ropucha aga



Kumak dalekowschodni



występują na określonym, małym obszarze i jeśli takie siedlisko jest niszczone to mają bardzo duży problem z zasiedleniem nowego.

No chyba, że zostaną przesiedlone przez ludzi jak np. ropucha aga.

I tutaj mamy ciekawą historię: ropucha ta w założeniu miała pomagać w zwalczaniu szkodników na uprawach, dlatego ludzie przesiedlili ją z naturalnego środowiska na inne i to bardzo odległe tereny. Okazało się, że ma tak niesamowite zdolności adaptacyjne, co jest akurat zaprzeczeniem tego o czym mówiliśmy przed

wieka oraz choroby zwłaszcza powodowane przez grzyby. Choroba ta upośledza u płazów wymianę gazową przez skórę i regulację wody w organizmie. Szczególnie rozpowszechniona jest wśród płazów tropikalnych, ale występuje także w Polsce.

Co sprawia, że szczególnie płazy są tak wrażliwe na zanieczyszczenia środowiska?

Mają delikatną budowę anatomiczną, w tym wrażliwą, silnie unaczynioną i wilgotną skórę. Skóra uczestniczy w procesie oddychania (oczywiście wraz z płucami u większości dorosłych płazów) i wymianie wody z otoczeniem, a to sprawia, że wszystkie zanieczyszczenia w środowisku przenikają do ich organizmu.

Czy wiecie, że...

- Japońskim symbolem pieniędzy jest żaba (kaeru) W języku japońskim słowa „żaba” oraz „wracać do domu” brzmią identycznie, dlatego Japończycy noszą małą figurkę żaby w portfelu, zapewniając sobie szybki powrót pieniędzy do domu.
- Japońskie przysłowie: „Żaba ze studni nie wie, co to ocean”
- W herbie Dominiki (przyjętym 21 lipca 1961 roku) w jednym z pól tarczy trzymanej przez amazonki cesarskie znajduje się wizerunek kurczaka górskiego (*Leptodactylus fallax*), który jako endemicz występuje tylko na Dominice i pobliskiej wysepce Montserrat.
- Camerimage – to jeden z największych na świecie festiwali filmowych poświęcony sztuce, odbywający się w Polsce. Przyznawane nagrody to złote, srebrne i brązowe żaby oraz złote, srebrne i brązowe kijanki.
- Najstarszy styl pływacki to żabka. Tym stylem kapitan Matthew Webb w 1875 roku jako pierwszy człowiek przepłynął wąwz Kanał La Manche, czyli około 40 km w czasie poniżej 22 godzin.



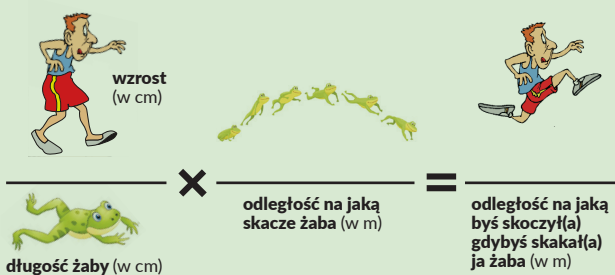
Rzekotka żabia

PLAN OBCHODÓW ŚWIATOWEGO DNIA ŻABY 29 lutego 2020 r.

godzina	miejsce	co się będzie działo
12.30	pawilon gadów I piętro	„Zakumaj z nami”: opowieści o niesamowitych żabach.
12.45	pawilon gadów I piętro	Przedstawiamy Babette, Blanche, Carole i Cristine.
12.50	pawilon gadów I piętro	Konkurs z wyjątkowymi nagrodami „Przyjaciół ŻAB”.

Nie jest tajemnicą, że żaby zaliczają się do ścisłej czołówki mistrzów skoków w dal. Na przykład, pospolita w naszym kraju, żaba trawna (*Rana temporaria*), której długość ciała wynosi 7-10 cm, skacze na odległość około 2 metrów.

Rozwiązując to proste zadanie matematyczne, policz na jaką odległość mógłbyś skoczyć, posiadając „żabią umiejętność skoków”.



Chwytnica czerwonooka

OGŁOSZENIE

My, żabki z Warszawskiego ZOO w imieniu wszystkich miłośników Herpetarium w tym Witusia - krokodyla syjamskiego, Jurka - warana mangrowego i Pysi - pytona tygrysięgo bardzo prosimy o roślinki. Nie jesteśmy wybredne, bardzo są nam potrzebne wszystkie roślinki, tylko **NIE BLUSZCZE**.

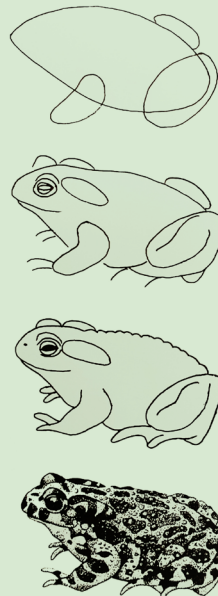
Dla naszych przyjaciół w Herpetarium prosimy o wszelkie **sukulenty, monstery, dziwne figusy, wszystkie storczyki** (w tym jewel orchids), wszystkie **hoye**, wszystko co kolorowe i nie bardzo trujące (choć i na takie znajdzie się miejsce). Wszystkie kolorowe **trzykrotki, agalonemy** wszelkiej maści i rodzaju i przede wszystkim wszystkie możliwe **epifity** (bromeliowate i tillandsie). Co do wielkości wszystko się przyda, nasi Opiekunowie zrobią z nich szepki i podziela, a małe poddodują. **Ważne jest aby roślinki były bez pasożytów.**

PROSIMY, ZOSTAWIAJCIE ROŚLINKI NA I PIĘTRZE W PAWILONIE GADÓW.

„Kurier ZOO”
 Wydawca: Miejski Ogród Zoologiczny w Warszawie
 Adres redakcji: ul. Ratuszowa 1/3
 03-425 Warszawa
 Telefon: 22 619 40 41
 e-mail: kurier.zoo@zoo.waw.pl
 www.zoo.waw.pl

Wzorując się na instrukcji spróbuj narysować ropuchę i żabę.

Ropucha zielona



Żaba jeziorkowa

